

Kommentar til Stortingsproposisjon nr. 123 (1972—73) – vassdragstilsyn

Av forskningssjef Olav Årstad

I Stortingsproposisjon nr. 12 (1972—73) foreslår Miljøverndepartementet en omorganisering av administrasjonen for forurensningssaker og mener at den bør organiseres med tre hovedinstanser:

- fylkesmannen v/ utbyggingsavdelingen,
- et sentralt ytre organ, Statens forurensningstilsyn, som organiseres gjennom en sammenslåing av SVA og Røykskaderådets sekretariat,
- Miljøverndepartementet.

Det nevnte sentrale ytre organ skal dannes ved å slå sammen disse to institusjonene som i dag arbeider med forurensningsspørsmål og jeg skal ikke her kommentere denne del av forslaget, bortsett fra at jeg finner det foreslåtte navn lite dekkende. I selve forslaget fra Departementet heter det at det skal være et sentralt ekspertorgan i forurensningsspørsmål, men da må man vel kunne finne et navn som ikke i den grad som det foreslåtte virker passivt og negativt. Tilsyn kan umulig være den viktigste oppgaven for et så viktig organ.

Men langt viktigere er tross alt Departementets forslag til organisering

av «tilsynet» på det lokale plan.

For nøyaktig to år siden vedtok Stortinget den administrasjonsordning vi har, eller iallfall skulle hatt i dag, med et sentralt tilsynskontor under SVA og fem tilsynsdistrikter med hvert sitt kontor. Disse fem distriktskontorene er iflg. proposisjonen bemannet med 10 heldags- + 5 halvdagsstillinger. Dette må være adskillig mindre enn det som har vært forutsetningen ved opprettelsen av den nåværende ordning. Hva grunnen til dette kan være tør jeg ikke ha noen sikker mening om, men det kan være noe av forklaringen på at distriktskontorene hittil ikke har vist klart nok ansikt.

Denne ordning finner Miljøverndepartementet ikke god nok, og ser på sitt foreliggende forslag som et skritt i retning av en mer samordnet administrasjon av forurensningsspørsmål. Man vil som nevnt legge det lokale «tilsyn» til fylkenes utbyggingsavdelinger. Etter min mening kan en slik desentralisering snarere betegnes som det motsatte av en mer samordnet administrasjon av forurensningsspørsmålene. Desentrali-

sering og delegering kan mange ganger være fordelaktig, men i det foreliggende tilfelle kan det ikke føre til noen effektivisering av det alminnelige arbeid med bekjempelse av forurensninger.

I sin begrunnelse for forslaget om opprettelsen av den nåværende tilsynsordning uttalte Industridepartementet dengang meget riktig at et tilsynsorgan med så vidt mange og forskjellige oppgaver må dekke en rekke tekniske og naturvitenskapelige fagområder. Blant annet nevnes biologi, hydrologi og kjemi. Denne fagkunnskap mente Industridepartementet måtte være tilstede i alle tilsynsdistrikter. På dette grunnlag valgte man den nåværende ordning med fem distriktskontorer fremfor det urealistiske alternativ med utbygging av fylkesadministrasjonene. Det siste ville, for å fylle sin oppgave, kreve en bemanning som langt overskred de tilgjengelige ressurser.

Når Miljøverndepartementet nå fremlegger sin innstilling om å overføre det lokale tilsyn til 18 fylkesadministrasjoner, så skyldes dette *ikke* at man er kommet til at situasjonen i dag er så meget bedre m.h.t. ressurser at man finner å kunne gi hvert fylke den fagkunnskap som vi tidligere ikke hadde råd til. Nei, planen er bare å overføre de 10 nåværende ingeniører ved distriktskontorene til fylkene og så ansette 8 nye, slik at hver utbyggingsavdeling får, sier og skriver, én ingeniør som skal stille med forurensningssaker. Enhver kan tenke seg hvordan denne ene mann blir lenket til sin kontorpult med rene ekspedisjonssaker.

Hvor blir det av det faglige miljø, hvor blir det av den flersidige fagkunnskap som nødvendigvis må være til stede i et organ som skal stelle med så viktige saker som disse? I stedet for å få den forutsatte utbygging av distriktskontorene fra gjennomsnittlig 2 ingeniører i dag, innebærer proposisjonen en spredning av kreftene som etter min mening bare kan føre til at innsatsen på dette området blir enda mindre enn den allerede er.

En vesentlig del av det forebyggende miljøarbeide må bestå i opplysnings- og rådgivningsvirksomhet, men dette krever igjen at det er nødvendig fagkunnskap til stede også ute i de lokale avdelinger. Jeg kan ikke se at St.prp. nr. 123 gir noe håp om at vi skal få dette i overskuelig fremtid.

Ved lesning av proposisjonen får man enn videre ikke inntrykk av at Miljøverndepartementet er særlig kjent med hvilket arbeide innen miljøarbeidet som foregår ved andre instanser. Flere av de offentlige funksjoner som departementet anfører som betydningsfulle for kontrollen med forurensningsproblemet, dekkes i dag av våre helsemyndigheter, uten at Miljøverndepartementet synes å være klar over dette.

Som en av sine hovedmålsettinger for organisasjonen nevner departementet etablering av et ekspertorgan som også kan samle og utvikle kunnskap bl.a. om miljøskadelige stoffers virkninger. Dette er interessant, men som kjent har Helsedirektoratet i flere år hatt et slikt organ i Statens

institutt for folkehelse, som nettopp har arbeidet med å samle og utvikle kunnskap om mikroorganismer og miljøskadelige stoffer.

Det er her meget viktig at innsatsen blir koordinert, slik at ikke Miljøverndepartementet oppretter et organ som fører til dobbeltarbeide i en tid da faglige og økonomiske ressurser er begrenset.

Men først og fremst burde Miljø-

verndepartementet ha orientert seg grundigere om hva som foregår på miljøvernområdet i noe videre for-stand. Den foreliggende proposisjon gir meg ikke inntrykk av at dette har vært gjort. Og *det* er betenkelig og i strid med departementets uttrykte målsetting om å skape grunnlag for en mere samordnet administrasjon for forurensningsspørsmål.